

580(43) 7/27 S. Nooa. b
1b 0-1b Law on Loans of Lands. K32/27 1/5
Musimo (kadimo).

2 Ko ga Mfatlha Lebotlwane fa motho a dima mongoe tshimo o nyaka yo mongwe motho gore a ire botlhatsi gore ka moso mong wa yona e re a fa a fetola mmalo, monna a nne le maitsetse-pelo kammoo. Ramabêlê mmina phuti wa Nawa o ile a tloga a lata mmotlanabo Lefi a iftlha a mo kopa kadimo ya tshimo ya selôkô e ko makgareng. Janong Lefi o ile a dumelela mogolle, wabe kadimo ye, a mo raya a re "Jaka fa ke ya tiro Gauteng tshimo yeo o ka nna wa e lema go fitlhela nka boya Gauteng ka gore le gona fa e ba lengwe e tla tlala meswane thata. Ke gona Ramabele mokgomana yo mogolo ga Mfatlha a tla bitsa Mmusi monnagwe ya mo tlhatlhamang gore e tle e nne tlhatsi ya gore Lefi Nawa o adimile Ramabele mogogwe tshimo ya ko selokong sa Makgara. Mmusi e ntse tlhatsi ya puo ye, mme Ramabele e setse e le ngwaga tse nne tshimo ye a ntse a e bjala mab le le mudi.

3 Moeme mosadi wa Nawa wa motlhologadi ya neng a nyetswe ga Matsila ke Difita mnina kwena ga Mfatlha o ile a adingwa tshimo ya gagwe ke Letlaya monna wa Molapo Mogadibo wa yena Moeme. Mme jaka fa Moeme a ne a ya gonna ga Poti Matsila ngwana gagwe ya agileng Matlhakeng o ile a dumelela Letleya go lema tshimo yeo ka kadimo. Jaana erile fa ba dumellana Letlaya a ya go bitsa Mmasalafi mosadi wa Makakaba ya neng a nyetswe ga Nawa ke Mminorî gore o tlo nna tlhatsi tabeng ye. Mme Moeme o e mo adimile ka lebaka la puo gore fa a sa ntse a agiletse ko Metlhakeng Letleya a ka e lema fela fa bana ba Moeme ba ka gudugela Lebotloane ba tla fitlha ba e mo amoga. Ka temo ya ntlha Letleya a re a sa no go fola a naya Moeme kgetse tse pedi mo leboga.

4 Meem Morena Bohosi II Nawa le yena o kile a phutha mahosana a Mfatlha ko Lebotlwane. A ba adima tshimo ya letsweta gore a e leme jaka fa e ne e tla lala. Ba-tswelle Ramabcle, Letlape, le ka bo-Mmusi ba dumelela Bohosi go ka e lema gore e se ka ya di ka e letse fela. Kgosi ga Mfatlhaga ya dumelelwa go ikadima bakomana ba sa botswa sengwe le sengwe se rerwa ke bona.

Dipompere monna wa Matlhabe mmina phuti kwa Lebotlwane tshimo ya gagwe e bopile le ya Senalebere Modimola erile fa pula e na Dipompere a nama a yo lemolla mme erilefa a lemolla a gudusa dimepe tse tlhomilweng ke banna fa ba lekanya masino. Janong erile fa Senalebere a fitlha a elellwa gore dimepe ga dia nna pila a bona gore Dipompere o mo jetse tshimo ya legwiti ka ntlha enngwe. Ke gona a tllhasela Dipompere ka

5 taba ye, Dipompere a re ke biwa ka mano gore yena o lemile go tloga dimepeng ke fa Senalebere a tla a bitsa Morele monna wa Mabua a neng a lema mabapi gore ba tle ba tla lemepe la banna. Fa Morele a fitlhile ba lemoga gore dimepe di ile tsa guduswa ke motho. Ke gona ba kaella Dipompere Matlhabe ka dimepe ba molelela gore fa a nganga banna ba ka tshwenela go bitswa. Dipompere ka go utlwa jalo a name a re banna bagesu ke irile phoso ka tlhoma lemepe lame ka gore ke ne ke sa bona le kokotetswang ke banna. Ke gona a kopa Morele le Senalebere gore ba

6 tlhomele dimepe pila, ya nama ba di tlhoma pila./ Ya monna a adima yo mongwe tshimo taba ya ntlha o di begela mosadi gore a utlwe puo ya mosadi. Fa mosadi a supa letsatsi monna e ya di tlogela a re beng ba masimo ga ba dumele.

Mmusi mmina phuti monna wa Nawa o kile a tloga le Motlakaleso mosadi wa ga gwe ba ya ga Tau. Nawa mmotlanabo go ya adima tshimo ya mokgara go bjala mabele. Jaana Tau o ile a utlwa kadimo ya Mmusi a begela Keetseng mosadi wa gagwe gore mogolle o tlile go kopa tshimo ya mokgara go e bjala monngwaga fela mabele. Keetseng mosadi wa Mophuting are ke tsona e ne e ka nna ba di ka ba e lemile ka gorere ka se ka ra e lema. Janong Tau a di begela Mmusi moadimi gore beng ba tshimo ba re di mannong fela. Ke gona Mmusi a di fetisetsa go mosadi Mmatebaleng a re ba mongnago ba re dumella go lema tshimo, mosadi a di legeb leboga.

7 Fa Lebotlwane ga Mafatlha fa monna a se na dipholo tsa go le a o ya go ba ba nang le tsona go di adima ka madi. Fa e le gore monna o na le dipholo fela di tlhagela o biana le metswalo le magagabo a kope tlaletso ya dipholo kantle ga tuelo ya madi. Ramabele Mophuting monna wa nawa o lemisana le Letlaya monna wa Molapo ka ntlha ya gore ba tlhagela dipholo go

8

go lema ka esi. Janong pholo e ngwe ya ko pele ya Letlaya ya
 timela malatsi a mabedi fa go lemiwa ga Ramabele. Ke fa
 a tlaya go adima pholo ya go golela pele, ja ka fa pholo tso tso-
 tlhe tsa Mmusi di ne di ya go lema ga gagwe a ya sakeng a ntsha
 tshadi a e adima Ramabele go fitlhela pholo ye timetseng e ka
 bonwa. Kadimo ye ya tshadi Mmusi o e irile fela a sa kopa mosadi
 wa gagwe Motlakabso. Ba re mosadi fa o mmotse kadimo ya dipholo
 a ka tloga a gana a lwantsha bana ba mpa, o mmolelele o sa na go
 ira e re fa are jee ka bogale o didimale. Mmusi o begetse
 mosadi fela gore o adimile mogolle, tshadi g ka gore pholo
 engwe ya bona e timetse. Mosadi are ke ya utlwa fela ba tla e
 bolaisa dipholo ka marapo/ Mmusi a name a kgaogane le mosadi
 a ikele tirong. Fa Potwaneng Lefi Nawa fenyane ya bo Ramabele
 le Mmusi le Tau a tla go Ramabele a adima pholo tse pedi go
 tlalletsa tsa gagwe jaana a di gumana fela erile fa a ntse a
 lema pholo e phatshwa ya leadimo ya tlola ya wa ka nko fa gatse
 ya swa. A tloga Lefi a yo bitsa Ramabele go mo begela. Ramabele
 a fitlha a botsa gore e nnile ya reng. Lefi a re ke rile ke
 ntse ke tshwere lepalakatla ke bopile/^{le}tsona ka bona e tlola e
 wela gatse. Ke gona Ramabele Morena are fa e buiwe ke gona ba
 e bua ba tla ba lemoga gore e bolailwe ke mogau taba tsa nama
 tsa fela. Erile fa a fitlha gae Ramabele a begela Mmatlou mosadi
 wa gagwe a re ke ne ke adimile Lefi mongnaga dipholo go ya lema
 Janong ke bona a setse a fitlha a re pholo e phatshwa e sule
 e ntse bofeletswe fa ke fitlha e jele mogau. Mmatlou mosadi a
 tlhoka puo.

10

Fa Lebotlwane fa monna a rata go lemela ke yo mongwe
 ka dipholo tso tsotlhe o duela setlhano go ya ka palo ya diekere
 Ramabele Letebele la Mfatlha ka ntlha ya go bona nako ya go
 lema e mo sille a bitsa Senalebare motswalagwe kwa Modimola go
 tla mo lemela katuelo. Janong Senalebere Modimola mmina noko a
 tla a tla a lema tshimo e ko moseeseebeng a / lema diekere tse
 fera pedi tsa mabele-tlhoro. Erile fa a sana go fetsa a fithla
 ga Ramabele are "Janong ke feditse" Ke fa Ani mosadi wa bobedi
 wa Ramabele a ntsha ponto tse pedi a duela Senalebere a lemela
 tshelete ga Ramabele. Di jo tsa motshegare di tswa lapeng la
 Ramabele. Batho ba botlhe fa Lebotlwane ke molao fa motho a

//

yo mongwe go tla lema ka tuelo ya madi o bile o itse pila gore
o tla tla a fepa molemi ka dijo tsa motshegare fa e le
dijo tsa ka bosigo ke tsa lapeng la molema.

12

Mehoma ya go lema ka diatla le ya go gogwa ke dipholo,
dijoko le diketwane di adinwa batho fela/ka thusano. Ramabele
o kile a di ka a lema ka mohoma o monnye wa Tau Nawa ka kadimo
fela.

13

Motshusi monna wa Tsiane fa ga Dintshi o lema ka dingwaga
le moswahadi lina Moatshe. Motshusi yena ke monna ya nang le
dipholo tse ntsi lina yena o na le tse nne, janong ba utlwana
go lema tshimo ya korong ka mengwaga. Motshusi yena o nosetsa
tshimo peo ba e kopanetse le moswahadi. Fa korong e medile
tiro ya Lina ke go leta dinonyane le bana ba Motshusi Mmanare,
le Mpoka. E tla re fale ga korong e budile Motshusi monna wa
Tsiane a ba beisa yona. Fa ba ba na go sena ba fola,
ba kgaogana kgetse tsa korong ka go lekana. / Masimo fa a lemilwe
janong ga Mfathha basadi ba tswela ka ntle go nna masimong.
Ba thona go tlhalela mabele a sa tlhoga a be a segwe.

Fa motho a adimile mabele ka kgetse kapa mmidi ka mokotla
fa le yena a sana go fola a gagwe a duela ka kgetse. Ani Nawa
mosadi wa bobedi wa Ramabele o kile a dima mokotla wa mabele
go Motlakaleso a wetswe ke tlala, mme jaanna e rile a sa na go
kotula a gumana kgetse tse supang tsa mabele a ntsha kgetse a
duela ba Motlakaleso mohatsa mongnagwe.

14

Ga Mfathha basadi ba adimana le ka maupe, Mmakekane Letebele
one/o tle go Ani mosadi wa Nawa go tla adima tlatla ya boupe, a
bo gumana le yena e tla re a sana go gumana boupe a tswela a
tladitse yona tlatla yele boupe a ise go Ani. Tiro ya
mofuta wo e irwa fela ke basadi ba sa begelle, banna, basadi ba
bona go ntse go adingwa go bo go buswe. Le dintshe tsa bojalwa
go Keetseng mosadi wa Nawa e tlare fale Ntlhaku mosadi wa Molapo
a tlhotlhile a busa dintshe tseo.

15

Fa Mmankgethi mosadi wa Molobatsi a tlhoka morogo wa
maphutse o ya ga Motlakaleso mosadi wa Nawa a fitlhe a kope
morogo a re o kopa mogogo wa maphutse, mme Motlakaleso a mo laele/
go tsena tshimo go itsomela wona. Mmankgethi a tsene tshimong
a ikgele fa a feditse a ba sadise pila a ye ga gagwe. Dipeo tsa

Dipeo tsa masimo le tsona di ya kppya mo basading. Taka Mmamoeng o ne a tloge a tsene ga Ani a kope peo ya mmidi Ani a mo tshelele, a fete a tsene ga Ntladi go Nkgeo, Nkgeo a mo tshelele mmidi a tloge a ye ga Mmamotsaki Nawa le yena a mo tshelele janong e re fa Mmamoeng a ya gae a bo a tladitse kokoko ya mmidi e be e re ka moso a yo lema le bana bjale.

16 Fa monna a adimile mongwe mohoma wa dipholo o na le sekara se se fsa fa se ka robega o tshanetse go ya sethudisa kapa a ya go reka se sengwe le fa mohoma o ka robega le tsogo/ o adimilwe. Monna ga a o buse o le segole o tla o thula, o boela gago o siame.

17 Fa monna a adima koloi fela kantle le dipholo ga Mfathla Lebotlwane a yo sidisa a duela seleng le fa a yo rwala dikota jalo. Fa a ya Tshwane ga Mmamelodi a duela ponto go ya le go boya, fa e golegilwe ka pholo tsa yona. Fa a ya ko Dimaeneng tsa Leeuwpoort o duela lesome, go fitlha (Rooiberg) ke lesome le maseleng a matlhano. Ramabele o kile a duela koloi ya Piti Tsiane seleng a ne a e adimile go ya go rwala dikota tsa ntlwana ko mnotong. Koloi e ile ya robega lengopeng kota e rweleng direile, mme e ile ya thulwa ke Tshitshila ngwana wa Ramabele, a e thula ka kota ya mosetlha a ba a e busa e ntse pila, a fitlha/a begela Piti Tsiane mmina phuti ko Lebotlwane gore koloi e ile ya robega mme ba e thula ka kota ya mosetla Piti a seka seka koloi a itumela.

Masimo a Mfathla Lebotlwane a lengwaka ntlha e lengwe Botlhaba tsatsi ka Bophirima ke mafulo a makgomo le ka mabudi le ka manku fela. Go na le terata le legora tse di kgaolang Masimo go mafulo. Tereta e rekilwe ka mabele a tshimo ya letswate legora le remetawe matlhaku a mengangana le meswane go tlatse tereta. Fa go sa na go kutolwa metlhape le ka metlhapyana e boyela botlhaba tsatsi letlhakeng.

Tshimo e buswa ke mosadi le monna wa gagwe fela.

END. 5580